

NVA-CONGRES OVER INVLOED EUROPA OP ZUIVERINGSBEHEER

Waterschappen zien noodzaak tot verdere reorganisatie

De Nederlandse waterschappen moeten nog verder reorganiseren om beter voorbereid te zijn op wat de Europese eenwording gaat brengen. Hun invloed is nu te gering. End-of-pipe-technieken (rwzi) worden steeds belangrijker om de steeds strengere kwaliteitseisen te kunnen halen. De Kaderrichtlijn Water leidt niet tot minder aandacht voor 'nieuwe' stoffen, zoals hormoonverstorende stoffen of geneesmiddelen. Die meningen verkondigde een meerderheid van de circa 60 deelnemers aan het NVA-symposium 'Europese invloeden op het zuiveringsbeheer' op 20 november in Scheveningen.

Harm Oterdoom van het ministerie van Verkeer en Waterstaat opende de bijeenkomst met de stand van zaken rond de uitvoering van de Europese richtlijn stedelijk afvalwater. Een deel van de zuiveringsschappen voldoet inmiddels vrijwel aan de norm van 75 procent stikstofverwijdering. Desondanks verwacht Oterdoom dat de Europese Unie naar het Europese Hof zal stappen en Nederland boetes zal vragen op te leggen als in 2005 niet alle schappen aan deze eis voldoen (zie pagina's 10/11).

Douwe Jonkers van het ministerie van VROM, die de ontwikkelingen rond de Kaderrichtlijn Water besprak, zei redelijk optimistisch te zijn over het behalen van de normen. De problemen zullen zich toespitsen op nikkel en cadmium, benzo(k)fluoranteen, endosulfan en isoproturon, zo verwacht hij. Het halen van de zogeheten goede ecologische toestand lijkt Jonkers moeilijker. "Het naar de letter uitvoeren van Europees beleid houdt in dat de bestaande goede organisatiestructuur veranderd moet worden en dat Nederland achterstand gaat oplopen ten opzichte van andere, met name Zuid-Europese, landen, die niets hoeven aan te passen om aan de waterkwaliteitsnormen te voldoen en vanaf 'nul' beginnen".

Fred Wagemaker van het RIZA benadrukte de rol van de rioolwaterzuivering in het streven naar een goede waterkwaliteit. Rwzi's komen als een belangrijke bron van vervuiling in beeld, met name door het lozen van effluent op kleinere waterlopen. Het aandeel van rwzi's in de belasting van het oppervlaktewater met nikkel bedraagt bijvoorbeeld 41 procent. De kopervervuiling

van het water is voor 25 procent afkomstig van rwzi's. Bij een landelijk onderzoek naar prioritaire stoffen bleek voor elf van de 33 stoffen de rioolwaterzuivering de dominante bron. Nu was nikkel tot voor kort geen belangrijke stof, maar omdat de normen waar de Kaderrichtlijn Water vanuit gaat verscherpt zijn, worden ze nu wel vaker overschreden. Nikkel komt in het water terecht door met name lozingen vanuit de industrie. De verontreiniging van het water door koper is vooral afkomstig van koperen waterleidingen en regenwater. Bij het afkoppelen van regenwater van het riool verdwijnt dit deel. Koper is gunstig voor de desinfectie van het drinkwater.

Pia Eckstein van de Unie van Waterschappen ging in op de nieuwe visie van de waterschappen op de ruimere rol van de rioolwaterzuiveringsinstallaties in het waterkwaliteitsbeleid. Preventie en een aanpak bij de bron blijven voor de Unie vooropstaan. De verwerking van verontreinigingen op de rwzi mag ook niet leiden tot een afwenteling van de kosten: de vervuiler blijft betalen. Maar de Unie wil wel nuances aanbrengen ten opzichte van de te zuiveren stoffen. Zo moet weinig vervuild water ('dun' water) niet direct afgewezen worden, evenals zware metalen. Die hechten namelijk goed aan slib en zijn daardoor goed te verwijderen.

Op de lange termijn wil de Unie van Waterschappen af van het hemelwater in de zuivering en wil ze een scheiding aanbrengen tussen biologisch huishoudelijk en niet-biologisch (bedrijfs)afvalwater. Voor het laatste zouden aparte zuiveringen gebouwd moeten worden. Samen met de Commissie

Integraal Waterbeheer gaat de Unie nu een beleidsadvies opstellen voor het waterkwaliteits- en vergunningenbeleid.

Willem Agenant van Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden vindt dat de schaal van het zuiveringsbeheer in Nederland momenteel te klein is. Hij acht vier of vijf zuiveringsbedrijven voldoende. Agenant is voorstander van het eerst in de breedte uitbreiden van het zuiveringsbeheer en pas daarna een combinatie met riolering. De sterke strategische posities van grote en professionele Britse, Franse en ook wel Duitse waterbedrijven, de ontwikkelingen in 'Brussel' op het gebied van afvalwaterzuivering en de druk op de kosten door met name de benchmark in het zuiveringsbeheer plus de druk op optimalisatie van de waterketen noodzakelijk volgens Agenant juist schaalvergroting.

Stellingen

De organisatie van het congres, NVA-programmagroep 3 afvalwaterbehandeling, probeerde in de pauze de meningen te verzamelen van de aanwezigen over vier stellingen. De eerste stelling betrof de schaalgrootte van de waterschappen. Van de 52 congresgangers antwoordden 41 dat de reorganisatie door mag gaan, maar dat de waterschappen niet te grote eenheden moeten gaan vormen. Waterschappen op stroomgebiedsniveau zouden als de meest optimale vorm. Dezelfde personen kregen de stelling voorgeschoteld dat de invloed van de waterschappen op het Europese beleid te gering is: 44 beaamden deze stelling.

Een kleinere groep deelnemers (22) kreeg de vraag te beantwoorden of end-of-pipe-technieken steeds belangrijker worden om de steeds strengere kwaliteitseisen te kunnen halen. Hierop antwoordden 14 mensen met 'ja' en acht met 'nee'. De eerste groep vindt dat saneren aan de bron te weinig oplevert en te veel kost. Centrale zuiveringsmethoden zijn volgens hen eenvoudiger en goedkoper. De tweede groep is voorstander van een strengere aanpak van de diffuse bronnen en andere veroorzakers van verontreiniging.

Met de stelling 'Door invoering van de Kaderrichtlijn Water verslapt de aandacht voor bijvoorbeeld geneesmiddelen in het water' waren slechts zes van de groep van 22 deelnemers het eens. Zij vonden dat eerst de stoffen aangepakt moeten worden waarvoor wettelijke normen gelden. De 16 geënquêteerden die het niet met de stelling eens waren, gaven aan dat de beoordeling van 'nieuwe' stoffen al meeloopt met de herijking van de prioriteiten bij de stoffenbenadering. 